

Protection, Providence, and Perfection

פרשת בלק תשפ"ה

NUMBERS

PARASHAS BALAK

24 / 4-13

→ "The words of Balaam son of Beor, the words of the man with the open eye;

⁴ "the words of the one who hears the sayings of God, who sees the vision of Shaddai, while fallen and with uncovered eyes:

⁵ "How goodly are your tents, O Jacob, your dwelling places, O Israel;

⁶ "stretching out like brooks, like gardens by a river, like aloes planted by HASHEM, like cedars by water.

⁷ "Water shall flow from his wells, and his seed shall be by abundant waters. His king shall be exalted over Agag, and his kingdom shall be upraised.

⁸ "It is God Who took him out of Egypt according to the power of His loftiness. He will consume the nations that oppress him and crush their bones, and his arrows shall pierce them.

⁹ "He crouched and lay down like a lion, and, like a lion cub — who can stand him up? Those who bless you are blessed and those who curse you are accursed."

2

רב יהודה בר זבדא - R. Pinchas Friedman

Rav Yehudah bar Zevida said: They wished to establish the passage concerning Balak in Krias Shema. And why didn't they include it? So as not to burden the "tzibbur" (the congregation). Why did they wish to do so? ... Rabbi Yossi bar Avin said: Because it includes the passuk (Bamidbar 24, 9): "He crouched and lay down like a lion, and, like an awesome lion—who can stand him up?" Rashi comments: This (passuk) resembles the notion of "when you lie down and when you rise" ("בשכבך ובקומך", which we recite in the first paragraph of Krias Shema)—indicating that HKB"H safeguards us when we go to sleep and when we wake up, allowing us to go to sleep peacefully and quietly like a lion and a lion cub (whom all the other animals are afraid to disturb and arouse from their slumber).

3

At first glance, this passage is extremely baffling. It seems unlikely that our blessed sages wished to establish the inclusion of the entire parsha of Balak in our morning and

evening recitations of Krias Shema merely because it contains a single passuk: "כרע שכב כארי וקלביא מי יקימו" —even though this passuk bears some similarity to the passuk we recite in Krias Shema containing the words: "ובשכבך ובקומך". It is also possible that they wished to include it in Krias Shema, because of an additional passuk it contains mentioned in the Gemara (bid. 23, 22): "אל מוציאם ממצרים"—it is G-d Who brought them out of Egypt. Nevertheless, this deserves further clarification.

5

198 □ RAV ASHER WEISS ON THE PARASHAH

AMONG THE BERACHOS THAT BILAM BLESSED BNEI Yisrael, we find the pasuk:

"He crouched and lay down like a lion; and like a lion cub — who could disturb them?"³¹⁹

Our Sages at first considered including this parashah the recitation of Shema, but they decided not to do so, since an overly lengthy Shema would inconvenience the congregation.³²⁰ Rashi explains that this pasuk is appropriate to Shema, since it implies that Hashem guards us as we retire and as we wake, allowing us to rest without fear like mighty lions.

משה

בלק

באר

תרטו

הימים, כי ראה את נקמתו של דוד במיאב, שהיא בעצם המשך החשבון המתחיל בזמנו של בלק לפגוע בישראל. ומכל זה למדים אנו שפרשת בלק ענינה לדורות.

ביקשו לקבוע פרשת בלק בק"ש

ונחמד בזה להבין מה שביקשו לקבוע פרשת בלק בק"ש (כנ"ל ברכות י"ב, ב'). והאם בגלל שנאמר בה: כרע שכב כארי שהוא רמו בלבד. כבר ביקשו לקבוע בק"ש, אלא שכתב בהירושלמי ומאירים הדברים, כי פרשה זו היא יסודית לכל הדורות, ומקומה בק"ש בייחוד, משום שביטול כל הכשפים והקטרוגים הוא בהכרח אמיתי שאין עוד מלבדו, כמ"ש (חולין ז', ב') באותה מכשפה שרצתה לעשות כישוף לר' חנינא ולא יכלה, משום שאמר לה: לא מסתייעא מילתיך אין עוד מלבדו כתיב, כלומר, זה שהוא שלם באמונתו שאין עוד מלבדו, אין לו מה לירא ממכשפים, שכל כחם הוא רק במי שאינו בשלימות בזה, ולגביו ניתן להם האפשרות להכחיש פמליא של מעלה, אבל מי שתקיף ואמיץ באמונתו שאין עוד מלבדו, הרי לגביו אין כל כח לכשפים ובטלים הם מפניו, וזהו עומק משמעות קביעת פרשת בלק בק"ש לחזק האמונה.

יתר על כן, אותו פסוק כרע שכב כארי נדרש בחז"ל (במדבר רבה פ"כ ה"ג) שהמוזיקים מלהטות אחריהם: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, והיינו הודאת בעל דין מפייהם עצמם, שמלכותו בכל משלה, ואילו הם בטלים ומבוטלים כעפרא דאקצא וכחרס הנשבר, ולפיכך שפיר מתאימה הפרשה לק"ש, שהיא הכרזת האמונה השלימה והטהורה בייחודו ואחדותו יתברך.

6

→ This explanation warrants further examination, since the central theme of Shema is not Hashem's protection. Rather, the central theme of Shema is our acceptance of Hashem's sovereignty, and our commitment to fulfill His will.

→ It seems that these two points are interdependent. To the degree that we fulfill our obligations toward Hashem, accepting His sovereignty upon ourselves, we are assured that He will protect us, and fulfill on our behalf the pasuk, "He crouched and lay down like a lion, and like a lion cub — who could disturb them?"

The Midrash states:

"Behold, a nation like a lion will arise." The Jewish people are unlike any other nation. When they sleep, they pause from their Torah and mitzvos. Then they rise from their slumber like lions, and "pounce" upon the recitation of Shema, crowning HaKadosh Baruch Hu as King... When they say "Hashem is One," the destructive forces are consumed. Then, they whisper, "Blessed is the Name of the Honor of His Kingship, for all eternity."³²¹

→ We see from here that in the merit of reciting Shema, and crowning Hashem as King, all those would harm us are destroyed and we merit to rest secure as lions.

The relevance of Hashem's protection to the recitation of *Shema* can also be understood in light of the fact that Balak, who hired Bilam, was the greatest sorcerer of his era, as our Sages tell us. Whereas Balak was proficient in general sorcery, Bilam was proficient in the power to curse. With their combined powers, they hoped to overcome Bnei Yisrael, and wipe our nation from the face of the earth.

→ The best defense against sorcery, and all other forces of darkness, is to recognize the Oneness of Hashem, and to cleave to Him. The Gemara tells the story of a witch, who sought to harm R' Chanina. As a component for her spells, she took some earth from beneath R' Chanina's feet. "Take it if you wish," he told her. "You cannot harm me. *'Ein ode milvado'* — There is no power in all existence, other than Hashem's will."³²²

Rav Chaim of Volozhin writes as follows, in *Nefesh HaChaim*:

* There is a great and wondrous *segulah* to ward off harsh judgments and foil the plans of one's opponents, denying them the ability to harm him. When a person acknowledges in his heart that Hashem is the True Lord; beside Him there is no other power in all existence; and all the worlds are filled with nothing but His simple blessed Oneness. When he totally dismisses all other powers and designs, and pays them no heed at all. When he subjugates and binds his purest thoughts only to the One Blessed Lord. Hashem will then grant that all harmful powers and designs will automatically fade away, and will be entirely unable to affect him.³²³

8 When a person rises in the morning and goes to sleep at night with the recital of *Shema*, the recognition that Hashem is One, and the firm belief that there is no other power in all creation that could possibly help or harm him, then the curses of Bilam are transformed into blessings, as the *pasuk* states, "Hashem, your God, transformed the curse into a blessing, because Hashem, your God, loved you."³²⁴

Rabbi Tzadok HaKohen of Lublin writes that there is a deep message in the mitzvah to recite *Shema* "when you lie down and

when you arise."³²⁵ "When you lie down" refers literally to when we go to sleep at night. However, it also refers figuratively to the times in which the spiritual status of our nation descends into the dark night of *Galus*. Nevertheless, we remain loyal to Hashem, unifying His Holy Name. "When you arise" refers to the era of our nation's glory, when we dwell securely in our land, and serve Hashem as befitting the lofty spiritual heights that are our heritage. This too is alluded to in the *pasuk*, "He crouched and lay down like a lion; and like a lion cub — who could disturb them (literally, 'raise them up')?"

The Sfas Emes writes that this, and all Bilam's blessings, stand in our behalf for all eternity. Even in the dark, woebegone and benighted generation in which we live, Klal Yisrael remains devoted to Hashem. We accept His sovereignty upon ourselves, and in this merit He will guard us forever.

May it be His will that He may guard us when we lie down and when we arise. May we dwell in peace and security, like mighty lions, who have no fear of any enemy.

RABBENU Yonah in Sha'arei Teshuva (Shaar 3:31-32) brings the *posuk* in Devorim. "If you will say in your heart, these nations are more numerous than I am; how can I conquer them?" (7:17) The Torah continues by saying, "have no fear of them." The Rambam in Hilchos Melachim says that a soldier who gets frightened or nervous should know that if anything happens to the other soldiers he is responsible for their death. We are fighting a war of and for Hashem. We have nothing to fear. The *Rebbono shel Olam* will help. Rabbenu Yonah explains that when you go out to fight your enemies and you see

many armies, many horses, a world of tanks and everything else, the Torah says you should know that Hashem is fighting with you. * Rabbenu Yonah continues by saying that this is a *din* not only for a *tzibbur* but for every individual. When, *chas v'shalom*, there is a very serious situation, one should know in his heart that Hashem will bring the *yeshuah*. He should believe that Hashem will help him, and he should depend only on Hashem. As it says in Tehillim, His salvation is close to those who fear Him.

10 YESHAYA Hanavi says, "you are the witnesses that there is Hashem." (Yeshaya 43:10) By its very existence, the Jewish nation is a witness that there is a *Ribono shel Olam*. The *meforshim* explain that this refers to the fact that Klal Yisrael is one sheep among seventy wolves. Each country and nation is a wolf. Klal Yisrael is compared to one little lamb among seventy wolves that can tear it to pieces. The majority of the nations have practically disappeared. We are still here. What protected us? The answer is you, Klal Yisrael, are the witnesses that there is a *Ribono shel Olam*.

Fortunate Is He Who Has Emunah

David Hamelech, a'h, announced (Tehillim 144:15): "Fortunate is the nation for whom this is so, fortunate is the nation for whom Hashem is their God." I saw commentaries who explain, "Fortunate is the nation *shekacha lo* — for whom this is so," meaning, fortunate are the ones that say *kacha* — this is the way it's supposed to be! Whenever something happens, they are able to willingly accept it with love.

We can add that by understanding that this is the way it is supposed to be, then even if they are not yet on a high level, they will merit attaining "fortunate is the nation for whom Hashem is their God." They will merit actually feeling that Hashem Yisbarach is their God, attaining strong *emunah*, and the feeling of *Shivisi Hashem l'negdi samid* — "I have set Hashem before me always" (Tehillim 16:8).

This is all accomplished by accepting everything with love.

12 Shivisi Hashem L'negdi Samid

Whatever situation a person finds himself in, he must remember Hashem Yisbarach and think about Him constantly. In this way, he will fulfill *Shivisi Hashem l'negdi samid* — "I have set Hashem before me always" (Tehillim 16:8).

Rabbi Pinches Friedman
Parshas Balak 5774

If an obligation exists to examine and review every single parsha in the Torah, this obligation is multiplied with regards to Parshas Balak. Furthermore, by doing so, we are fulfilling the request HKB"H makes of Yisrael via the prophet Michah. We read in this week's Haftarah (Michah 6, 5): "עמי זכר נא מה יעץ בלק — My people, please remember what Balak, king of Moav, schemed, and what Bilam the son of Beor answered him, from Shittim to Gilgal—in order to recognize the benevolent acts of Hashem.

14

We learn from the words of the prophet Michah that it is a mitzvah: "עמי זכר נא"—to remember the negotiations that transpired between Balak, the king of Moav, and the wicked Bilam. We must recall Balak and Bilam's evil scheme to annihilate the Jews: "מה יעץ בלק מלך מואב, ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים, עד הגלגל נא"—"למען דעת צדקות ה'"—as well as the final outcome: "עד הגלגל נא"—the benevolent acts of Hashem, standing to our right and protecting us like an iron wall, saving us from their vicious bites. Our blessed sages explain the significance of the phrase "צדקות ה'" in the following Gemara (Berachos 7a):

"מאי למען דעת צדקות ה', אמר רבי אלעזר, אמר להם הקב"ה לישראל, דעו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלי כעסתי לא נשתיר משונאיהם של ישראל שרירי ופליט, והיינו דקאמר ליה בלעם לבלק, מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה', מלמד שכל אותן הימים לא זעם, וכמה זעמו רגע... שנאמר (תהלים ל"ו) כי רגע באפו חיים בריצונו, ואי בעית אימא מהכא (ישעיה כ"ב) חבי כמעט רגע עד יעבור זעם."

What is the meaning of: "so that you may recognize the benevolent acts of Hashem"? Rabbi Elazar said: HKB"H said to Yisrael, "Realize how many benevolences I bestowed upon you in that I did not become angry in the days of the wicked Bilam; for had I become angry, no remnant whatsoever would have

remained from the enemies of Yisrael. And this is the meaning of that which Bilam said to Balak: "How can I curse? G-d has not cursed. And how can I anger? Hashem has not become angry." This teaches that throughout all those days, Hashem did not become angry. And how long does his anger last? A moment... As it is stated (Tehillim 30, 6): "For His anger endures but a moment; His favor extends for a lifetime." Or if you prefer, it is derived from here (Yeshayah 26, 20): "Hide for a moment until anger passes."

A Daunting Passage from the Zohar HaKadosh

It is fitting, therefore, that we present an important yet daunting statement from the Zohar hakadosh concerning the need to fulfill Hashem's request: "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב"—we are obliged to recall the salvation provided by Hashem during the times of Balak and Bilam. It is appropriate to apply the following maxim to this daunting passage (Zohar, Nasso, 134a): "everything depends on"—הכל תלוי במול אפילו ספר תורה שבהיכל "mazal," even the sefer Torah in the sanctuary. It is truly incredible that this passage is rarely quoted in sefarim. Hence, the time has come to publicize it. Here is the passage from the Zohar (Bechukosai 112a):

Rabbi Yossi said: HKB"H said to Yisrael, "Please remember" (what Balak the king of Moav schemed). Woe unto us; we scream out every day; we wail and we cry (Eichah 5, 1): "Remember, Hashem, what has befallen us." (Tehillim 137, 7) "Remember, Hashem, the offspring of Edom." And Hashem does not want to watch over us. For, HKB"H responds to us: "Please remember" (what Balak schemed)... And we do not heed his request. In similar fashion, we scream out: "Remember, Hashem, what has befallen us." "Remember,

Hashem, the offspring of Edom." "Remember Your congregation which You acquired long ago." "Remember me, Hashem, when you show favor to Your people." And HKB"H does not want to watch over us.

In summary, according to the Zohar hakadosh, HKB"H beseeches us to recall what transpired with Balak the king of Moav. If, chas v'shalom, we do not heed His plea, HKB"H ignores the various matters we ask Him to recall. Hence, it is incumbent upon us to explain and comprehend why it is so important to HKB"H that we reexamine and remember the tremendous "chesed" HKB"H performed on our behalf—saving us from the deadly talons of the

16

Indeed, the great luminary, the Pnei Yehoshua, senses this difficulty and addresses the matter in his commentary on the Gemara (Berachos ibid.). He explains that they wished to incorporate the entire parsha of Balak in Krias Shema in order to fulfill Hashem's directive: "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב"—to recall the scheme of Balak, king of Moav.

Based on what we have learned, we can appreciate why the Chida in Avodat Kodesh suggests adding the events involving Balak and Bilam to the "six remembrances" we recite daily: "ידידינו מקיים מצוה, לזכור שהציל ה' את אבותינו מבלק ובלעם, כמו שנאמר, עמי זכר מה יעץ בלק מלך מואב, ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים, עד הגלגל נא"—"למען דעת צדקות ה'." He states that he recalls daily the salvation of our ancestors from Balak and Bilam by Hashem in keeping with the passuk in Michah: "My people, please remember what Balak, king of Moav, schemed, and what Bilam the son of Beor answered him, from Shittim to Gilgal—in order to recognize the benevolent acts of Hashem."

Hence, let us enjoy together the task of clarifying and explaining what makes this parsha so special—to the point that HKB"H beseeches us: "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב"—My people, please remember what Balak, king of Moav, schemed. It is so important that according to the Zohar hakadosh, our failure to heed this divine request causes HKB"H to turn a deaf ear on our requests: "זכור ה' לבני אדם." "זכור ה' מה" Furthermore, it is worthwhile exploring further the matter of why Chazal wished to incorporate Parshas Balak in our recitations of Krias Shema—Shacharit and Arvit. As we have learned, the only reason they did not do so was so as not to burden the "tzibbur." So, we should examine the connection between Parshas Balak and Krias Shema.

17

we can discern a significant difference between the battle to the death waged against Yisrael by Balak and Bilam and all the other battles waged against Yisrael by their enemies. All the other battles waged against Yisrael manifested themselves as actual exiles. Yisrael were able to pray to Hashem for salvation; occasionally, they could even take actions to protect themselves against their oppressors.

For example, let us consider the enslavement of Yisrael during the exile in Mitzrayim. The Egyptians made their lives miserable by subjecting them to backbreaking labor. Ultimately Bnei Yisrael cried out to Hashem, as it is written (Shemos 2, 23): "ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויועקו ותעל שוועתם אל האלקים מן העבודה, וישמע אלקים את נאקתם ויזכור אלקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב"—HKB"H responds to their cries by sending Moshe to visit the "Ten Makkot" upon the Egyptians. As a result, they agreed to release Yisrael and send them out of Mitzrayim.

Similarly, let us consider the battle with Amalek. As described by the passuk (Shemos 17, 8), they engaged Yisrael in an actual battle: "ויבא עמלק ויילחם עם ישראל בריפידים"—Amalek came and they battled Yisrael in Refidim. Moshe took definitive, strategic actions to wage battle against them (ibid. 9): "ויאמר משה אל יהושע ויחזק את אברהם את יצחק ואת יעקב"—he chose Yehoshua as his field commander and instructed him to choose men to go out with him and engage Amalek in battle. Moshe also prayed on behalf of Yisrael (ibid.): "מחר אנכי ניצב על ראש הגבעה ומשה האלקים"—he positioned himself on top of the overlooking hill with the staff of G-d in his hand. By means of this carefully conceived two-prong attack, they succeeded in weakening Amalek, as it is written (ibid. 10): "ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להילחם בעמלק, ומשה על ראש הגבעה, והיה כאשר ירים ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק."

● The battle waged against Yisrael by Balak and Bilam, however, was of a totally different nature. They didn't actually confront Yisrael with an army of soldiers armed with swords and spears. Rather, they waged a purely spiritual battle, hidden from plain sight—a battle between the forces of tumah and the forces of

kedushah. For, Balak, the king of Moav, hired Bilam specifically for this purpose—to employ the powers of tumah he possessed to curse Yisrael. This is depicted in the following passuk (Bamidbar 22, 6): וַיֹּאמֶר לָכֵן נָא אֵרֶא לִי אֶת הָעָם הַזֶּה כִּי עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי אֲדֹלֶי אִיכָל נֹכַח בִּי—“so now, please come and invoke curse upon this people for me, for it is more powerful than me; perhaps I will succeed, we will strike at it and I will drive it away from the land.”

~ In fact, all of the developments described in Parshas Balak were completely unbeknownst to Moshe and Bnei Yisrael dwelling in the Plains of Moav. The mission Balak proposed to Bilam—to come curse Yisrael—Bilam's response that he requires HKB"H's approval, the three vantage points Balak chose for Bilam from which to curse Yisrael, the lofty Berachos that HKB"H placed in the wicked Bilam's mouth to bless Yisrael, Moshe and Bnei Yisrael were totally unaware that these events were taking place. ~ Therefore, they could not pray for HKB"H's salvation from Balak and Bilam's scheme. Only later did HKB"H reveal all the details of their scheme to Moshe Rabeinu via "nevuah" (prophecy), so that he would reveal them to Yisrael.

We learn this fact from the writings of the Panim Yafot on our parsha (Bamidbar 23, 22). He comments on the passuk contained in Bilam's prophecy (ibid. 23): מִה פֶּעַל "כַּעַת יֹאמֵר לְיִשְׂרָאֵל וּלְיִשְׂרָאֵל כִּי עָשָׂה אֱלֹהִים לָכֵן—now, it will be told to Yaakov and Yisrael what G-d has wrought. With these words, Bilam conveyed to Balak that precisely at the moment HKB"H was nullifying their wicked scheme and forcing Bilam to bless Yisrael, HKB"H was notifying Moshe of all that they were doing. Thus, he could convey what was happening to Yisrael. Here are his exact words:

“יֹאמֵר כַּעַת יֹאמֵר לְיִשְׂרָאֵל וּלְיִשְׂרָאֵל כִּי עָשָׂה אֱלֹהִים לָכֵן, כִּי הִפְעֹלָה הַזֹּאת שְׂעֵשָׂה הַשֵּׁנִי לְהַפֵּךְ הַקְּלָלָה לְבִרְכָּה, מִיָּד כַּעַת הַזֹּאת יֹאמֵר וְיִגִּיד לָהֶם, שְׂהוֹדִיעַ הַשֵּׁנִי לְמֹשֶׁה רַבֵּינוּ ע"ה כֹּל הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה, וְהוּא הוֹדִיעַם לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂאֵמַר מִיָּכָה עַמִּי וְזָכְרָנָא מִה יַעֲקֹב בִּלְקֹךְ מוֹאָב וּמִה עָנָה אוֹתוֹ וְגו', וְהִיבִיב דְּאִמַר כַּעַת יֹאמֵר לְיִשְׂרָאֵל.”

19 An Amazing Insight Concerning Balak and Bilam in the Teachings of the Chasam Sofer

Our master, the Chasam Sofer, zy"a, provides us with an amazing insight on this topic in his Responsa. Here is what he writes:

I would like to point out that there is not a single event in the Torah that we did not witness ourselves except for the episode of Bilam. All of the miracles in Mitzrayim and the midbar, we witnessed with our own eyes; they were performed in front of six hundred thousand Jews; not one member of Yisrael remained outside and did not see... And the forefathers do not pass on lies to their children; it is as if we witnessed the events with our own eyes.

This applies even to the creation of the universe, the events with the nachash in Gan Eden, the flood and the dispersion. The Ramban writes in Sefer Derashos HaRamban that Adam HaRishon saw himself alone in the world without a father or mother; he saw the wonders of Gan Eden and his own expulsion. He spoke directly with Shem the son of Noach—

Yaakov Avinu's teacher. Yaakov was fifty years old when Shem died; he heard from him about all of the above, including the events of the flood and the dispersion. He passed this information on to his children; Amram heard it from Levi and passed it on to his sons, Moshe and Aharon. All members of that generation received the information in similar fashion from their parents. This holds true for every generation; everything is passed down through our ancestors. It is as if the events actually transpired before their own eyes; they are undeniable. This holds true for the events and stories related in the Torah.

This applies to all the details and procedures of the mitzvot. If somebody tried to mislead the public by wearing tefillin in a different manner and claiming that this is the

manner prescribed by the Torah, the public would stone him. They would say that this is not what we heard or witnessed from our fathers, from the day we stood on Har Sinai, accompanied by Moshe Rabeinu, a"h, and by Yehoshua bin Nun and the elders and the prophets after him. Who would dare suggest such a thing? This holds true for the laws of succah and the "four minim" and all the details of the korbanot. No one could deviate from the protocols practiced every day before the elders and the prophets; everything is done exactly as demonstrated for us by Moshe Rabeinu, a"h, his pupils and the pupils of his pupils until the present day..

21 Let us return to the matter at hand. We witnessed all the events of the Torah with our own eyes except for the episode of Bilam. Who informed us of what transpired between the king of Moav and the sorcerer Bilam, who came to his land. Why did he come? Who brought him? Who knew that he built altars, attempted to curse, but they were transformed in words of berachah? Who was privy to their secret scheme? Yisrael dwelled in the midbar. They stood in the land of Moab, at the summit of the mountain and saw the midbar down below from afar. How did those dwelling in the midbar know that they were being observed from the summit of this mountain and that spells were being cast on them? Even Moshe Rabeinu, a"h, was unaware. These events were only recorded from the mouth of HKB"H, Blessed is He. Thus, the "navi" proclaims: "Please remember what Balak the king of Moav schemed, etc." For, if an individual believes in the entire Torah and its mitzvot, but only questions the veracity of Parshas Bilam, he demonstrates that he does not believe in Hashem, our G-d, the One and only G-d.

22 The Recipient of a Miracle Is Unaware of the Miracle Performed on His Behalf

* We can now begin to appreciate what is so unique about the salvation provided for Yisrael by HKB"H from Balak and Bilam. It differs significantly from the miracles HKB"H performed on Yisrael's behalf during the exodus from Mitzrayim and the battle against Amalek. In both of those instances, Yisrael suffered at the hands of their foes and cried out to Hashem. It is no great chiddush that HKB"H came to their rescue. It is natural for a father to have mercy on his children upon hearing their cries and screams due to their current suffering and distress.

וְהוֹדִיבִים כֹּה מְדַבְּרִים אֵלֵינוּ. מִיָּד פָּעַם נֹדַע לָנוּ עַל פִּיגוּת טוֹרֵר שֶׁנִּמְנָע. מִיָּד
גַּם מִתְפַּרְסֵם סִיפּוֹר שֶׁל תִּקְלָה אֲשֶׁר אִירֵעָה לִמְחַבֵּל בְּדִרְכּוֹ לִפְיָגוּעַ, תִּקְלָה אֲשֶׁר
מָה לוֹ לִהְיוֹתִי עִם הַמּוֹת אֲשֶׁר נָשָׂא בְּתִיקוֹ. מִמַּעַט הַסִּיפּוֹרִים הַמְּגִיעִים לְאָזְנוֹ
נִגְלָה רַק קֶצֶה קָרוֹחַן שֶׁל פְּעִילוֹת אֲכֹזְרִית, אֲשֶׁר בַּחֲסָדֵי שָׁמַיִם לֹא הִגִּיעָה לְכֻלָּל
מִדָּוָה.

Here is an explanation of the "emunah" and intent required when reciting Krias Shema: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"—one should believe wholeheartedly that HKB"H is the One and Only and unique force in the universe; He reigns over all of creation and acts in accordance with His own will; there is no force in the universe that is able to act in opposition to His will. With this notion, HKB"H began the Aseret HaDibrot at Matan Torah

"אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני"—I am Hashem, your G-d, who took you out of the land of Mitzrayim from the house of slaves; you shall not have other gods in my place.

Let us provide some clarification. Those who worship idols believe that other gods—"אלהים אחרים"—exist in the world—forces that also possess the power to act according to their own will. Hence, the passuk admonishes us: לא יהיה לך אלהים אחרים על פני—**you shall not have other gods in my place.** For, there is no god other than Hashem; there is no force like our G-d. This fundamental belief is inherent in the declaration of unification:

32 "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"—He is the only force that exists in the heavens above and on the earth below and in all four corners of the universe. Even if some force appears in a corner of the universe, it is powerless to oppose the will of Hashem.

This then is the significance of the sages desire to establish Parshas Balak as a part of Krias Shema. In Balak and Bilam's battle against Yisrael, the true revelation of: "ה' אלקינו ה' אחד"—was revealed throughout the universe. Even when all the forces of tumah joined together under the leadership of Balak and Bilam in Moav, they were still powerless to act against Yisrael. HKB"H demonstrated His oneness—that He is the only ruler in the universe; there is no other.

We have now achieved a better understanding of the Gemara's contention that the reason they wished to include Parshas Balak in Krias Shema was because it contains the passuk: "כרע שכם"—**He crouched and lay down like a lion, and, like an awesome lion—who can stand him up?** We presented Rashi's comment: שהקב"ה שומרו—**this passuk bears a strong resemblance to the words ובקומך (which we recite in Krias Shema)—indicating that HKB"H safeguards us when we go to sleep and we wake up, allowing us to go to sleep peacefully and quietly like a lion and a lion cub.** We expressed our bewilderment that they would want us to recite all of Parshas Balak solely for this one passuk.

Yet, based on what we have learned, the reason is now clear and compelling. In this one passuk Bilam captured the essence of Krias Shema—when we lie down to sleep and when we rise. For, even while we are asleep in our beds, unaware of what our enemies are plotting against us, HKB"H reveals His oneness; He is the only ruler in the universe and nullifies the schemes of the wicked, not allowing them to harm or destroy our edifice of kedushah.

33a Hence, this passuk: "כרע שכם כארי" reveals the fundamental lesson of Parshas Balak. Even when Yisrael were unaware of Balak and Bilam's scheme, HKB"H stood by their side and quashed their enemies' plot. This, indeed, is the main point of the declaration of Hashem's oneness: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". Therefore, the sages wished to establish the entire parsha of Balak as a part of Krias Shema. Notwithstanding, they were prevented from doing so, because of the imposition on the "tzibbur."

At this point, we stand enlightened with regards to the passage from the Zohar hakadosh with which we began. It states that

—"עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב"—never to forget Balak's scheme. If we fail to heed His request, HKB"H will disregard various matters that we ask Him to recall on our behalf: "זכור ה' לבני אדום", "זכור עדתך קניתה" behalf: קדם, "זכרתי ה' בראיון עמך."

Simply put, recalling the clandestine battle waged by Balak and Bilam serves a tremendous purpose. It strengthens our emunah in Hashem—that He performs miracles and wonders on our behalf that are unfathomable. He does so even while we are sleeping in our beds and are totally unaware of the evil Yisrael's enemies are plotting against us. Failure to remember the salvation provided by Hashem in the times of Balak and Bilam and learning its fundamental lesson—that HKB"H reveals His love to us even when we are totally unaware and ignorant of the impending threat and the need to pray for His protection—demonstrates a deficiency in our emunah. As a consequence, HKB"H refuses to listen even when we pray to Him.

34 In conclusion, we can propose an important idea to keep in mind as we read Parshas Balak annually in the Torah. It is essential that we have in mind to fulfill the mitzvah of: "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב"—My people, please remember what Balak the king of Moav schemed. In the Responsa of the Chasam Sofer, he writes that by reading once a year the passage (Devarim 25, 17): "זכור את אשר עשה לך עמלק"—remember what Amalek did to you—we fulfill the mitzvah of "zechirat Amalek." He substantiates this contention by referring to the teaching in the Gemara (Berachos 58b): "אין המת משתבח מן הלב אלא לאחר שנים"—the departed is not forgotten from the heart until twelve months have passed. Hence, by reading from the Torah once a year about the battle with Amalek, it is not forgotten; thus, the mitzvah of "zechirat Amalek" is fulfilled. Similarly, when we read the parsha of Balak once a year, we must have in mind the intent to comply with HKB"H's request: "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב." Thus, it is my sincere belief that this is why it was instituted to read the Haftarah for this parsha from the words of the prophet mentioning this passuk. In this merit, HKB"H will hear and heed our requests: "זכור ה' לבני אדום", "זכור ה' מה היה לנו", "זכור עדתך קניתה"—recalling the suffering we have endured and what the children of Edom have done to us. He will stand by our side and nullify the plots of any enemy that rises up against us at any time—just as He did with Balak and Bilam—until we merit the complete geulah, swiftly, in our times! Amen.

מקדש הלוי

ר' בנימין ראבי

35

תפר

שבשמים ברחמים גדולים! ובאמת, הלא אילו היה עולה ביד בלעם לקלל את ישראל - מצבם היה עגום ביותר! קללתו בודאי לא היתה שבה ריקם!

הרי לנו, כי הקב"ה שומר על בניו, על ישראל - לא רק בזמן בו הם דרוכים לקראת הסכנות המאיימות עליהם, אלא אפילו כאשר הם כורעים כארי הרובע על מקומם... הקב"ה מנהיג את העולם כולו, את הארץ - כמו את השמים, והוא אינו מניח לאיש להזיק לעם בחיוריו!

נמצא איפוא, כי בפרשת בלק, ובפרט בפסוק 'כרע שכם כארי' - יש לימוד חשוב ונחוץ מאוד בעבורנו, שכן מפרשה זו יכולים אנו ללמוד אודות השגחת ה' על עולמו, ואודות אהבתו הרבה כלפינו, כאשר אמנם מסרים אלו - נכבדים הם וחשובים ביותר, עד שראוי היה לקבעם עם קריאת שמע!

הוכחה נוספת למשקלם הגדול של הדברים, יש איפוא להבין, במה זכתה פרשת בלעם להערכה כה גדולה?

הגר"ח ארנטרייז"ל קובע בספרו "קומץ המנחה" כי מפרשה זו ניתן ללמוד על שני עיקרים גדולים באמונה – תורה מן השמים, והשגחה פרטית. הכיצד?

שונה פרשה זו מכל שאר סיפורי התורה. המאורעות המתוארים בתורה הם בדרך כלל דברים שהתרחשו לעיני משה ולעילי העם, אך פרשתנו – מלבד תשעת הפסוקים האחרונים – מתארת אירועים ודיבורים שהתרחשו הם היתה הרחק ממחנה ישראל. איש מבני ישראל לא ראה את שליחי בלק היוצאים אל בלעם, ולא ידע על המזימות שזממו. כך גם את כל יתר ההתרחשויות כולל הברכות, לא ראו לא משה ולא בני ישראל. מטבע הדברים, כך מסתבר, התנהלו כל העניינים בסודיות, וכפי הנראה לא היה איש, מלבד זקני מואב ומדין (וכמובן בלק ובלעם), בסוד הדבר.

ואם ישאל השואל: כיצד, אם כן, יכול היה משה לכתוב בתורה את כל פרטי העניין ותוכן הדברים? תהיה התשובה ברורה ביותר: "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה'", אמר הנביא ירמיה (פרק כג). **הכל גלוי וידוע לפניו יתברך**, והוא היה למשה מקור נאמן שהכתוב לו את הדברים. **הרי לנו, אם כן, עדות נאמנה מפרשתנו ל"תורה מן השמים".**

ומכאן לעיקר הנוסף. כאשר קרבו בני ישראל לארץ מואב נצטוו: "אל תצר את מואב". מכיון שכך, היו פניהם לשלום, וישבו בגבול מואב בשלוה בלי להעלות על הדעת אפשרות של מלחמה. בו בזמן התכוון בלק מלך מואב בכל האמצעים שברשותו למלחמה עם ישראל. באמצעות חשרים ששלח לבלעם מסר לו: "אולי אוכל נכה בו" – נכה ביחד, אני בצבא ואתה בקללה. ו"הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל". ה' שמע את הדברים ויהפוך את הקללה לברכה.

הרי לנו נס נסתר מעין כל רואה. איש לא ידע את מזימת הקללה ואיש מלבד בלק ושריו, לא עמד על נס הפיכת הקללה לברכה. על כן דא נאמר "לעושה נפלאות גדולות לבדו" (תהלים קלו). אין כוונת "לבדו" לומר שאין הקב"ה נזקק לעזרה כלשהי. מובן מאליו שאין בלעדיו פועל ישועות. הפירוש הוא על יסוד דברי הגמרא בנדה (ל, א) שאין בעל הנס מכיר בניסו. לבדו – בלי ידיעה של בעל הנס, שאינו מרגיש באסון הקרב ולא בהצלה. **הצלה כזאת היא הוכחה מובהקת להשגחה פרטית, אשר אנו מאמינים בה כאחד מעיקרי הדת.**

ג' עיקרים באמונה העמיד ר' יוסף אלבן בספר העיקרים: א) מציאות ה' ב) תורה מן השמים. ג) השגחה פרטית. חז"ל שבקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע, ראו בה חשיבות גדולה. בקריאת שמע אנו מביעים את העיקר הראשון – מציאות ה' אחד, ובפרשת בלק ישנו הגילוי גם לשני העיקרים הנוספים – תורה מן השמים והשגחה פרטית. מכאן שפרשת בלק יכולה להוות השלמה לפרשת שמע, כי עיקרי האמונה כלולים בה. יחד עמה היתה קריאת שמע כוללת את כל ג' עיקרי אמונה.

מובן מעתה גם מדוע מנמק הנביא מיכה את חקריאה לזכור את פרשת בלעם, בנימוק

37

עדר **באר** *R. Sternbergel.* בלק **החיים**

וי"ל ענין עמוק בכל זה בהקדם דברי **אאמו"ר** זצ"ל שדקדק דבלעם הרשע אמר תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו, ואמר דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וגו' והי' אדום ירשה וישראל עושה חיל וגו', ובנבואה זו נתגלה לבלעם כל העתיד של כלל ישראל, והיינו ימות המשיח ומלך המשיח, וזהו הפעם היחיד בתורה שנתגלה כל העתיד של כלל ישראל וימות המשיח וכל השכר הנצחי, וא"כ הוא תמיה עצומה שענינים אלו נתגלו דייקא ע"י בלעם הרשע.

ואמר אאמו"ר זצ"ל דבעצם לא הי' ראוי שדברים אלו יתגלו כלל שהרי עליהם נאמר הפסוק עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכי לו, ולא נתגלה כל זה אפילו לנביאים, וכמו שכתב הרמב"ם שעד

קללה על כלל ישראל, כיון ששם גלוי יותר החטא והקלקול של ישראל, וא"כ אף שהקב"ה לא הניחו להרע לישראל ולקללם, אבל איך הי' דבר כזה שדייקא במקומות אלו נתן ה' בפי בלעם לברכם, ושם חל עליהם הברכה.

38

שלא יבא מלך המשיח לא יתגלה בשלימות מה יהי' אז, וא"כ צ"ב למה נתגלה לבלעם הרשע, וי"ל דזה הי' מחמת סיבה כדי לבטל קטרוגו, דהנה בלעם הרשע הי' המקטרג הכי גדול, והי' לו כח גדול להזכיר עונות ולעורר קטרוג, ועל זה אמר הכתוב עמי זכר נא מה יעץ עליך בלק וגו' למען דעת צדקות ה', ודרשו חז"ל בגמ' ברכות דף ח' צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שלא הניחו לעורר קטרוג ע"ש, וכזה גילה לנו הפסוק וגילו לנו חז"ל שבאמת הי' לבלעם כח גדול לקטרג על החטאים של כלל ישראל ולעורר עליהם מדת הדין בתוקף גדול, ואילו הי' מניחים אותו לא הי' נשאר כלום מישראל, אבל צדקה עשה הקב"ה שלא הניחו לעורר קטרוג, וצ"ב איך נשתק קטרוגו.

ואמר אאמו"ר זצ"ל שקטרוגו נשתק ע"י שנתגלה העתיד של כלל ישראל, כי גילוי העתיד משתיק קטרוגים, והביאור הוא עפ"י משל שבחור בשיבה שוכב מאד ומפריע השיעור והסדר של הישיבה, והמגיד שיעור שלו התרה בו כבר כמה פעמים ולא נשתפר המצב כלל, והלך המגיד שיעור להמנהל ואמר לו שאי אפשר לו להמשיך עם בחור זה, והמנהל ג"כ מבין כל זה, ומוכנים שניהם לזרוק הבחור מהישיבה, אבל מקודם הולכים לשאול דעת תורה מאדם גדול, והוא קורא להבחור ומדבר עמו, ורואה שיש לו כשרונות בלתי רגילים, ורואה שאם ילמוד יתגדל להיות ממש גדול הדור וכלל ישראל יהנה ממנו מאד, ואז מסביר להמנהל והמגיד שיעור שידעו שעומד לפניהם הגדול הדור של הדור הבא, ומסביר להם בציור מלא כל העתיד של

בחור זה, עד שגם הם רואים שבחור זה הוא באמת הגדול הדור של דור הבא, ואחר שרואים זה באמת, עי"ז ממילא נמתק כל הקטרוגים שלהם על בחור זה, כי מי שלעתיד יהי' גדול הדור, מסתכלים כבר עכשיו עליו באופן אחר, ומוכנים לסבול ממנו עתה כיון שעי"ז יהי' לנו גדול הדור כזה בדור הבא, וא"כ גילוי העתיד ממתיק כבר עכשיו הקטרוגים.

ובמו כן ממש כשהי' סכנה שקטרוגו של בלעם ירע לישראל, אז עשה הקב"ה עצה זו, שהראה דמות וציור של העתיד של כלל ישראל, איך שיהיו בתכלית המעלה והשלימות בימות המשיח, וכשרואים העתיד הבהיר והנפלא של כלל ישראל, אז כבר עתה א"א לישמע עליהם שום קטרוג.

וא"כ בעצם לא הי' צריך לגלות העתיד של כלל ישראל לימות המשיח כי זה סוד שלא ניתן לגלות עד ימות המשיח, אבל לצורך השעה הוצרך להתגלות כדי להשתיק הקטרוג של בלעם, וכיון שאז נתגלה העתיד של כלל ישראל, ראה בלעם מראה זו, ולכן דיבר ממה שראה אז.

והוסיף עוד אאמור"ר זצ"ל שאולי לכן נעשה בלעם שתום העין, כי על העתיד של כלל ישראל נאמר עין לא ראתה אלקים וזולתך יעשה למחכי לו, וא"כ א"א לעין לראות כל זה, וכיון שהסתכל וראה מראה זה נעשה שתום העין, עכ"ד אאמור"ר זצ"ל.

ואשר לפי"ז י"ל כי ידוע שכל אדם יש לו ענינים שמוכשר ביותר להגיע בהם למדריגה גדולה ולשלימות, וכל אחד

נברא שיהי' לו שלימות בענין אחר, יש שעתידי יותר לגדלות בתורה ויש שעתידי יותר לגדלות בעבודה, ויש שעתידי לגדלות בחסד ובעסקנות לטובת כלל ישראל, ואין ידע האדם לאיזה דבר הוא מסוגל ביותר, ואיתא בספ"ק שיראה האדם במה רוצה היצה"ר ביותר להפילו ולהחטיאו ולמונעו ממנו, ועי"ז ידע ששם מסוגל ביותר להצליח בעבודת ה', ובענינים שנפל בהם והוא ירוד בהם, באלו הענינים דוקא מסוגל להשתלם בשלימות הכי גדול, כי היצה"ר לוחם ביותר על מה שהאדם מסוגל לו ביותר, ובמקום ששם טמון אוצר יותר גדול, שם לוחם השונא ביותר, ולכן במקום שרואה עצמו ירוד, ובמקום שיש לו הקשיים היותר גדולים, ידע ששם דייקא הוא מסוגל לגדלות ביותר.

וא"כ כיון שהלך בלעם להמקומות ששם חטאו כלל ישראל, ורצה לעורר עליהם קטרוג במקומות אלו, והרי כדי להשתיק הקטרוג שלו, הוציא הקב"ה והראה העתיד של כלל ישראל, כדי שעי"ז לא יהי' שייך לשמוע עליהם שום קטרוג אפילו עתה, א"כ אז ראה בלעם המראה של העתיד של כלל ישראל, וכיון שבמקומות שמקולקלים ביותר שם מסוגלים ביותר לתיקון היותר גדול, א"כ דייקא כשהסתכל במקומות שקלקלו ישראל, שם ראה המעלות הכי גדולות של כלל ישראל לעתיד, שבמקום הקלקול עתה, שם דוקא יגיעו לעתיד לשלימות הכי גדול, ולכן דוקא מהסתכלות במקומות הכי גרועים של כלל ישראל, משם המשיך בלעם הברכות הכי גדולות, כיון שראה שם העתיד והשלימות והיופי הכי גדול של כלל ישראל כשיזכו לעתיד לתיקון השלם, והבין היטב כי הוא ענין נפלא וחיוק גדול.

ובזה אפשר לפרש דברי הגמ' בברכות שבקשו חז"ל לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע, כי קריאת שמע הוא קבלת עול מלכות שמים, והאדם צריך לקבל על עצמו מה שהוא יכול לעשות בעבודת ה',

אבל רוב בני אדם כשרואים עצמם במדריגה קטנה בעבודת ה', באים לידי יאוש וחושבים שאין להם יכולת להגיע למדריגות גדולות, וחושבים שאם רק יעשו מעט יהי' כבר טוב, אבל כבר אין להם השגה לעשות גדולות בתורה ובעבודת ה', ולכן מקבלים עליהם עול מלכות שמים רק לעבוד במדריגה קטנה, ובפרט מי שרואה עצמו מלוכלך בחטאים הוא מתרשל מאד מעבודת השם, וחושב שלאדם כמוני במדריגה פחותה די לי אם אלמוד רק שעה קטנה ביום, ודי לי אם אתפלא אפילו בלי כוונה, וחושב שגם אינו צריך להזהר כל כך מעבירה כיון שבין כך ובין כך הוא בשפלה במדריגה, וא"כ כל הקבלת עול מלכות שמים שלו, הוא רק במדריגה קטנה.

אבל באמת זה טעות גדול, כי אדרבא כל קלקול וחסרון הוא סימן ששם טמון אוצר גדול, ואין לו להסתכל על מה שהוא עתה, אלא צריך לידע שממקום הקלקול יש לו עתיד גדול ויוכל להגיע דייקא באותם ענינים, לתיקון הכי גדול.

ולכן רצו לקבוע פרשת בלק בקרי"ש, כדי שיתבונן האדם במדריגה האמיתי שלו ושל כלל ישראל, וידע שיש לו כח גדול לעבוד ה' במדריגה גדולה, ויבא מזה לקבל עול מלכות שמים ולקרומ

קרי"ש כארי וכלביא, ואף שנראה לו עתה שזהו למעלה ממדריגתו שהוא עומד בה עכשיו, מ"מ באמת יש לו יכולת להגיע למדריגה גדולה דייקא בענינים אלו, וא"כ הי' ראוי שיאמר פרשת בלק בקרי"ש בשעת קבלת עול מלכות שמים, כדי שיבא עי"ז לקבל עול מלכות שמים שלימה בהשגות גדולות, אבל מפני טורח הציבור לא קבועה.

ובל זה הוא חיווק גדול, כי צריך כל אחד לידע ולהאמין שיש לו עתיד גדול בעבודת ה', ויכול להגיע למדריגות גדולות, ואפילו במקום שכבר קלקל, יכול להגיע שם דייקא לתיקון הכי גדול, וכן צריך להיות הקבלת עול מלכות שמים של האדם, שיעלה ויבא ויגיע למדריגות גדולות ולא יסתפק במועט, אלא ישאוף וינסוף לגדולות.

וקורין פרשה זו קודם בין המצרים, שגם ימים אלו הם בבחינה זו, שעכשיו רואים החורבן בימים האלו, אבל לעתיד יתהפכו לימים טובים, כי טמון בימים האלו אור גדול, ולכן התגבר היצר דייקא בימים האלו להפיל כלל ישראל בחטא העגל ובחטא המרגלים, אבל לעתיד כשיתוקן הכל, יתגלה האור הגדול של ימים האלו, וגם בזמן הזה הוא זמן מסגל להרגיש האור הזה, ע"י עבודה ביגיעה בימים האלו, וכן אמר הרה"ק ר' דוד משה

This phenomenon is at play even in the twenty-first century. When the yetzer hara attacks fiercely, there is no reason to become dejected or depressed. It is quite possible that from the very attacks of the yetzer hara we can deduce the aspects of avodas Hashem in which we need to improve. Moreover, his attacks reveal to us the specific area in which we have the capacity to achieve perfection, if we only respond properly to the challenge. Simple logic dictates that the yetzer hara strikes precisely in the area that a person has the greatest ability to perfect himself.

This idea is highlighted by Rav Tzadok HaKohen (Tzidkas HaTzaddik 49:181). He asserts that every person has his own distinct temptations. If one notices that he has an intense desire in a particular area he should know that it is in this very area that he is spiritually equipped to receive Hashem's blessings, if he directs his heart to Him. Furthermore, one should be aware that the sin that he has transgressed most often is the exact area of avodas Hashem in which he can achieve complete integrity! Therefore, Chazal tell us that when one sins with a particular limb, he should rectify that transgression by using that specific limb to perform mitzvos. Such

המוב

פרשת בלק
(ויקרא 25)

שמן

רטו 47

פרש"י עיקרו בא הכתוב לבאר דענין קיום המצות של כלל ישראל הוא בלי הפסק וזריזות כזה דתיכף שקמים משינתם הדבר הראשון אצלם הנא להתיחד עם הקב"ה ע"י ציצית ק"ש ותפילין וכן הי' צריך להיות כל היום דכל מה שהוא עושה הי' צריך להיות באופן שלא מסיח דעתו מהא דעיקר עבודתו הוא להתדבק בהשם אלא דזה שייך רק ליחיד סגולה אבל שאר כל העם עליהם נאמר טורח הצבור שאינם יכולים לעמוד בזה דכל היום כולו יהי' באותו התלהבות וזריזות כמו בבקר כשהוא קם וא"כ השכיבה והקימה אינם אלא גבולים שבתוכם צריך להיות הידיעה והדביקות בהשם ובא ללמד דגם ענין הבשכב ובקומך של ק"ש הוא ג"כ באותו הכוון של גבולי היום שצריך להיות מחובר זה בזה שכל היום יהי' בדביקות. וידוע